

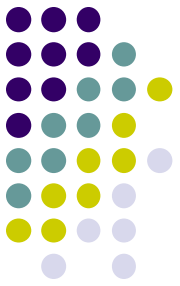
Значение на родителите в живота на детето

Теория на привързаността

„Лесно е да извадиш едно дете от неговото семейство, но е много трудно да извадиш семейството от сърцето на детето”

Теория на привързаността

- Създадена от английския психоаналитик Джон Боулби
- Изведена въз основа на:
 - наблюдения върху деца, преживяли раздяла с биологичните си родители
 - клинични наблюдения върху бебета и малки деца, отделени от майките им
 - експерименти с бебета на животни

Привързаност – понятие, което се използва за обозначаване на силната емоционална връзка, която се появява между детето и човека, който се грижи за него. Тя се изразява в тенденцията да търсят физическа близост, да поддържат зрителен и сензорен контакт и да показват дистрес при раздяла

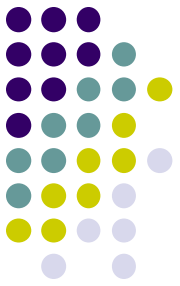
Основни твърдения

- Потребността на детето от привързаност е първична, то се ражда с нея;
- Детето се ражда с набор от вродени поведения, които улесняват развитието на привързаността към възрастните, които се грижат за него;
- На свой ред майката отговаря на тези поведения инстинктивно
- Тази връзка служи за оцеляването му и всяко нейно прекъсване предизвиква интензивни чувства на застрашеност;

ПРОТЕСТ

Първи стадий на преживяване на раздяла

- детето открито реагира на липсата на майката – възбудено е, плаче, изпива ярост, търси я
- този протест е насочен към майката и е призив към нея да се завърне обратно
- ако майката се завърне, детето я посреща с чувство на протест и гняв - наказва я, но скоро отново се успокоява и възстановява връзката си с нея

ОТЧАЯНИЕ

Втори стадий на преживяване на раздяла

- ако протестът остане без отговор от страна на майката, в детето настъпва отчаяние, безнадеждност, отпадналост
- това състояние се характеризира с отдръпване и затваряне в себе си и загуба на интерес към всичко
- детето започва да се страхува, че майка му никога няма да се върне; нужно повече време, за да се възстанови

ОТЧУЖДАВАНЕ/ОТДЕЛЯНЕ

Трети стадий на преживяване на раздяла

- ако нищо не се промени, независимо от протеста, настъпва състояние на отчужденост
- по време на него детето като че ли се възстановява, оживява се, отново започва да се интересува от света и да общува с околните
- това възстановяване обаче е привидно и е свързано с “убитата” обич към майката
- отделянето е краен защитен механизъм – чрез него детето унищожава потребността си от привързаност – то вече няма нужда от близки отношения с никого;

Последиците ...

- отчуждението е много дълбоко, трудно преодолимо и причинява дълбоки разстройства в по-късния живот
- “убитата” обич води до фатални последици в развитието на детето, защото потребността от привързване лежи в основата на всички емоционални връзки, които човек създава по-късно в живота си
- на стадия на отчуждението и отделянето възстановяването на връзката е изключително трудно и болезнено и изисква много продължително време

Изводи

- **Задоволяването** на базисната потребност от привързаност води до формиране на **чувства за сигурност и доверие** в значимите за детето фигури и е предпоставка за благополучното емоционално и социално развитие;
- Ако потребността **не бъде задоволена**, детето остава неспособно да развива пълноценни емоционални и социални контакти и гледа на света с **изначално недоверие**;

Кога започва да се изгражда
привързаността – по време на
бременността или след
раждането на детето?

Раздялата с майката нанася
дълбока рана върху Аз-а на детето,
засягаща чувството му за
собствена ценност и волята му да
живее.

Особено опустошителна е раздялата в първите няколко месеца от живота на бебето – в този период то се намира в състояние на психическа слятост с майка си и нейната загуба може да бъде сравнена с преживяването на смърт – съпроводено е с чувства на тъга, гняв, отчаяние, безпомощност, вътрешна празнота и загуба на част от себе си.

Изоставяне, раздяла, загуба

**Преживява
страх и тъга**

Страх от изоставяне

Неспособност да се довери в постоянството на връзките

Несъзнаван стремеж да се предотврати болката, съпътстваща разделите с близки хора

Раздяла е равностойна на изоставяне, а близостта се асоциира с болка и отхвърляне

**Преживява усещане
на отхвърленост**

Болка от факта, че не е желано, не е обичано и не е избрано от биологичната си майка

Убеждение, че виновен за това, че не е желано – защото е лошо и има вътрешен дефект

Чувство на срам от своята същност, която е предизвикала майката да се откаже от него

Чувство за малоценност – не вярва, че някой може да го хареса, защото в него няма нищо за харесване

Страх от неуспех

**Усеща, че е неспособно
да контролира събитията**

Усещане, че е манипулирано в най-ранния етап от живота си

Отчаяна борба за контрол

Възприема другите като длъжни, очаква от тях да му предугаждат желанията и да ги удовлетворяват